

IN MEMORIAM

МИОДРАГ – МИЛЕ НЕДЕЉКОВИЋ **(Крћевац код Тополе, 2. III 1941 – Београд, 30. V 2009)**

Српска етнологска наука изненада је изгубила изузетног прегоаца и посленика, чији се резултати рада упоређују с радом добро опремљене велике научне институције. Међутим, Миле Недељковић, којем је право име Миодраг, што је мало ко знао, радио је у скромним условима, али је створио позамашан научни, публицистички и новинарски опус. Уосталом, то потврђује релативно обимна литература која је, по његовом неочекиваном одласку у вечност, веома брзо настала о њему и његовом делу. О томе, на пример, најбоље сведоче осврти проф. др Ненада Љубинковића, проф. др Миљивоја Павловића и проф. др Будимира Поточана, који су стручно и научно указали на улогу и значај Мила Недељковића у нашем друштвеном и научном стваралаштву.

Основну школу Миле Недељковић је завршио у Крћевцу код Тополе, гимназију похађао у Аранђеловцу а матурирао у Лазаревцу (1960). Као апсолвент светске књижевности на Филолошком факултету у Београду и као

новинар, уписао се на групу за етнологију Филозофског факултета у Београду, где је и дипломирао (1978). Радни век је провео у Београду као новинар и уредник у неколико листова и као уредник у издавачкој делатности неколико институција (НИП „Радничка штампа“, Југословенски институт за новинарство, Министарство информација Републике Србије). Објављивао је новинске чланке, расправе, есеје и студије у многим листовима, књижевним и научним часописима. Био је изванредан стилиста, препознатљив по томе што је о сложеним појавама, озбиљним, стручним, културним, научним или политичким проблемима писао на једноставан, сваком разумљив начин. По лепоти писане речи и по језгровитом и јасном уобличавању мисли његови се радови сврставају у сам врх наше етнолошке литературе.

Као културни и јавни радник и осведочени ерудита, Миле Недељковић је, често и истовремено, био новинар, публициста, етнолог, фолклориста, драмски писац, сценариста, историчар Српске револуције (1804), покретач културних манифестација и заснивач или иницијатор оснивања и обнављања новина и часописа од ширег друштвеног значаја („Песничке новине“, „Зборник Сјенице“, „Сабор народног стваралаштва Србије“, обновљени „Раскожник“, „Народно стваралаштво – Фолклор“ и други).

Миле Недељковић се веома успешно бавио и наставном делатношћу. Предавао је новинарство у школама Југословенског института за новинарство (1976–1991), био ментор за праксу студентима књижевно-публицистичког смера на Филолошком факултету у Београду (1984–1988) и координатор наставе (2004–2009) на смеру журналистика у београдском Одсеку новопазарског Факултета хуманистичких наука.

Био је члан Удружења новинара Србије (од 1973) и члан председништва тог удружења (1985–1987, 2000–2009), члан Удружења књижевника Србије, Етнолошког друштва Србије (од 1978), Удружења фолклориста Србије (од 1979) и секретар Савеза удружења фолклориста Југославије (1986–1987).

Први је добитник награде Вукове задужбине за науку (1990), и добитник Златне значке Културно-просветне заједнице Србије (1988), Специјалне награде Осмог међународног салона књига у Новом Саду за „Лексикон народа света“ (2002), затим Награде за животно дело Савеза новинара Србије и Црне Горе (2006), повеље Радио Београда 2 (2008) и повеље XIV међународног скупа „Власински сусрети“ за допринос етнологији и афирмацији народног стваралаштва (2008).

Поштујући личност и дело Мила Недељковића, Удружење грађана „Баштина и будућност – Аранђеловац 1859“ установило је 2009. године награду „Миле Недељковић“ за најбољу књигу из области савремене фолклористике. Прва награда „Миле Недељковић“, додељена 30. септембра 2010. године у Аранђеловцу, припала је Александру Бачком за дело „Из прошлости сентандрејских породица“ у издању аутора. Осим тога, додељено је и пет повеља, које су добили аутори: Бојан Јовановић („Речник јавашлука“ у издању Прометеја из Новог Сада), Боса Росић („Поменици на камену“ у издању Народног музеја у Ужицу), Данијел Синани („Русале“ у издању

Српског генеалогског центра. Одељење за етнологију и антропологију Филозофског факултета у Београду), Димитрије О. Големовић („Крстивоје“ у издању Друштва за очување српског фолклора „Градац“ из Ваљева) и Немања Радуловић („Слика света у српским бајкама“ у издању Института за књижевност и уметност из Београда).

Стваралаштво Мила Недељковића се може сврстати у научну, новинарску и књижевно-публицистичку целину. Као научник, истакао се у етнологији и фолклористици. У новинарству се остварио и као новинар који је објавио текстове у више од педесет новина и часописа, и као теоретичар и историчар новинарства, али и као учесник у образовном систему новинара, по чему га многи млађи новинари сматрају својим учитељем. Драгоцени су његови осврти и расправе, којим се осветљава развој нашег новинарства од појаве првог листа на српском језику марта 1791. године у Бечу, као и они којима се истиче значај стваралаштва Димитрија Давидовића као зачетника новинарства и публицистике у Срба. На пољу књижевног стваралаштва Миле Недељковић се, као веома млад, огласио као позоришни критичар, есејиста и драмски писац и такво његово младалачко опредељење касније је уткано у његов укупан новинарски и публицистички рад.

Миле Недељковић се **као етнолог** најбоље представио својим делом и нашој научној и широкој културној јавности. Био је од оних етнолога који сматрају да је грађа прикупљена на терену „крв и месо“ сваког етнологског рада. Стога је и сам, у вишегодишњем теренском истраживању, прикупио и обрадио грађу о народном животу и обичајима у Банату, Срему, Колубари, Јасеници, Качеру, Белици, Левчу, Поморављу, Новом Пазару, Ибарском Колашину, Сјеничко-пештерској висоравни, Лици и Кордуну. У својим делима, наизглед разнородним, расправу је усмеравао на два основна поља интересовања. Једно су поједини друштвени и етнички процеси који су учествовали у формирању садашњег слоја српског народа (миграције, порекло становништва, утицај религије на формирање и очување етничке свести, затим заснивање појединих родова и насеља, сроднички називи и др.), као и посматрање народа света у контексту глобалног села („Лексикон народа света“). Друго поље његовог интересовања су обичаји; знања и веровања у Срба, при чему је пажњу усмерио на годишње обичаје и славу као једно од битних обележја српства, а од народних знања подробно је истраживао календарска знања Срба и, делом, медицинска и астрономска. На основу петнаестогодишњег теренског истраживања и проучене обимне етнологске грађе везане за календарска знања, успео је да у целости реконструире вековни српски народни календар, објавивши га под насловом „Српски обичајни календар“. Тако су Срби, једини од јужнословенских народа, добили дело из којег се јасно уочава како се махом неписмени народ управљао у времену и како је, у складу са уоченим променама у природи и увреженим религијским осећањима, и паганским и хришћанским, организовао свој привредни и друштвени живот.

Као резултат таквог истраживања настала је и студија **„Годишњи обичаји у Срба“** (1990) посвећена „тристогодишњици Велике сеобе Срба под патријархом Чарнојевићем, у спомен очувања обичаја као видљивог знака разазнавања и духовног наслеђа којим је исказивао богатство живљења“. Подељена је у неколико већих тематских целина које приказују „Живот по народном календару“, „Месеослов“, затим азбучним редом описане обичаје и празнике, чему су додати „кратки животописи светаца“. Као етнолог који је први указао на важност српског традиционалног народног календара, на известан начин и данас повезаног с целокупним српским народним животом, Миле Недељковић је овом студијом успоставио вертикалу наших веровања и схватања и приказао поглед на живот и свет српског народа и у простору и у времену. Због тога је ова књига и добила 1990. године тек установљену награду Вукове задужбине за науку.

Студија **„Срби граничари“** (1991) указује на неколико веома значајних проблема ове етничке заједнице у минулом и нашем времену. Србима је било суђено да на просторима Хрватске столећима размеђавају царевине и бране хришћанску Европу од османских поробљавања и од свог штићеника, за узврат, доживљавају као „шизматници“ увреде, понижења и злехуду судбину све до истребљења, које их, наочиглед Европе, није мимоишло ни крајем XX и на прагу XXI века. То је целовита студија која аутора, с разлогом, сврстава међу врсне истраживаче нашег културно-историјског наслеђа и развоја наше етнологске мисли, чији су утемељивачи били Цвијић, Ердељановић, Ђорђевић, Чајкановић, Филиповић, Дробњаковић и други.

У студији **„Крст и полумесец – најстрашнија српска раздеоба“** (1993), Миле Недељковић обрађује један културно-историјски процес који има шири друштвени значај. Указао је на то шта треба знати о југословенским муслиманима и шта југословенски муслимани треба да знају о себи уколико желе да сачувају свој идентитет. Ислам је код нас приспео с продором Турака у XIV веку. Међутим, на основу турских, веома прецизних, пописа, које је Недељковић подробно анализирао, утврдио је да српске земље нису биле изложене, чак ни у XV ни у XVI веку, јачем процесу исламизације. Из података се види да 40 посто спахија, кнезова и примићура у XV и XVI веку чине хришћани. У XVII и XVIII веку појављује се нешто више Абдулаха. Наиме, приликом проверавања, односно напуштања православне вере, први исламизирани постаје син Абдулаха, што је, заправо, име Мухамедовог оца, како би се сакрило хришћанско име оца новог верника (Ибро, син Абдулаха, уместо син Радивоја, на пример). Због тога деоба између крста и полумесеца за Србе значи раскид са сународницима, а за муслимане, уз раскид, и пут у свет ислама и брисање колективног етничког памћења. Студија има дубоку етичку, научну и друштвену поруку, која упућује на модалитете очувања етничког идентитета, уколико се, у нашим условима, стреми ка таквом очувању.

„Лексикон народа света“ (2001) обухвата само живе народе и етничке заједнице на размеђу миленијума и, предочавајући демографско-статистичке

одлике сваког поменутог етноса (бројност, распрострањеност, државност), језичку припадност, религијско опредељење и поједине привредне и етничке особине, уобличава, у основним цртама, човечанство 2000. године. Може се рећи да је то својеврстан именик савремених народа света, с најосновнијим подацима о сваком од поменутих народа, од најмногљуднијих, какви су Кинези, до најмалобројнијих, као што су Липан, припадници Источних Апача из Новог Мексика, којих је 1980. године било само неколико. Као такав, „Лексикон народа света“ може да чини основу за даља свеобухватна уобличавања етничких одлика савременог човечанства.

Као што се види, Миле Недељковић је, у правом смислу речи, био етнолог који је наставио и унапредио Вуков подухват, укључујући српско народно стваралаштво и народни живот у токове европског и светског културног развоја.

У новинарству опус Мила Недељковића досеже замашне размере. Професор др Миливоје Павловић, иначе изузетан познавалац новинарске теорије и праксе, истиче да је Миле Недељковић био новинар практичар, теоретичар и историчар штампе и новинарства. Његови новинарски текстови остали су знатним делом расути по новинама, на радију, телевизији и филму, радове из теорије новинарства објављивао је у стручним новинарским часописима и листовима („Новинарство“, „Новинарски летопис“, „Новинарски гласник“), а у домену историје штампе истиче се његова публикација **„Објава српског новинарства“** (2001) у којој указује на околности у којима се у Бечу 14. марта 1791. године појавио први број листа на српском језику под насловом „Сербскија повседневнија новини“, преко којих један претежно неписмен народ, који је у то време био на рубу етничког нестанка, на измаку века просвећености тражи и налази своје место међу просвећеним народима у Европи. Осим тога, истиче се и његова расправа **„Новине србске Димитрија Давидовића о другим земљама и народима“**. Те новине су излазиле у Бечу, под уредништвом Димитрија Давидовића, од 1813. до 1821. године и биле су од далекосежног утицаја на нашу журналистику и историју уопште. Поред тога, од 5. јануара 1834. године „Новине србске“ су излазиле као службено гласило младе Кнежевине у Крагујевцу и у то време представљале су „значајан прозор у свет“ и омогућавале да се сазна оно што се дешава у Европи.

Књига **„Два века српског новинарства“** (1991), коју је као капитално издање Југословенског института за новинарство оперативно уредио Миле Недељковић, садржи детаљан преглед двестогодишњег развоја новинарства и штампе у Срба, обухватајући при том новине, радио, телевизију и агенцијско новинарство.

У уџбенику **„Новинарство – основи“**, који садржи теоријски приступ новинарству и историчности поделе на новинарске жанрове и енциклопедијске текстове о новинарској терминологији, Недељковић посебно студиозно указује на вест која чини темељ новинарства.

Последња књига коју је Недељковић за живота објавио је **„Хроника Удружења новинара Србије 1941-2006“** (2009). И она се односи на историју новинарства и представља наставак пионирског подухвата нашег најпознатијег историчара новинарства проф. др Михаила Бјелице, који је обрадио период новинарства у Србији од 1881. до 1941. године под насловом **„Хроника Српског новинарског удружења 1881–1941“** (1988).

Књига **„Речник заблуда“** с поднасловом **„Сто неистина о Србији и српском народу и одговори на њих“**, (1994), у којој је Миле Недељковић (заједно с Првославом Ралићем) био уредник и сарадник, објављена је на српском и енглеском језику у издању Министарства за информације Републике Србије. Као коаутор, Миле Недељковић је у овом делу оставио драгоцене текстове о верским слободама у Србији, о муслиманима у Старој Рашкој, о језику муслимана у Србији, о Мађарима и о Србима у Војводини. Књига је првенствено била намењена новинарима и дипломатама, мада је овакво штиво и сада веома неопходно и домаћим политичким првацима. Књига садржи аргументован, научно веома разложен, одговор на стотину неистина и заблуда о Србији и српском народу које су посејане у западним медијима почетком десете деценије XX века. Кад је књига већ била пронашла свој пут до оних којима је била намењена, повучена је из оптицаја директном интервенцијом Мире Марковић, којој се у тексту мр Бранислава Брборића није допадао део реченице који гласи: **„Срби су у раздобљу од 50 комунистичких година битно смањили своје потенцијале, најпре биолошке, ...јер су масовно страдали као учесници двају антифашистичких покрета, победничких партизана...и поражених четника...“** Та интервенција била је довољна да се **„Речник заблуда“** у то време пошаље у заборав, а министар информација проф. др Миливоје Павловић и његов помоћник Миле Недељковић упуте да потраже други посао.

Књижевно-публицистичко стваралаштво Мила Недељковића почиње још од његових студентских дана, када је писао позоришне критике и есеје, обједињене у првој објављеној књизи **„Завеса пада“** (Нови Београд 1986). Професор др Ненад Љубинковић наводи да се Недељковић огледао и у писању драма, међу којима бележи: **„Каријатиде“** (1961), **„Могила“** (1961), **„Стублине“** (1966), **„Последњи војник комуне“** (1975) и **„Ноћ у Салашу Ноћајском“** (историјска једночинка) (2004), а написао је и сценарио за први део документарног филма **Опленачка трилогија** (1993), за документарни филм **Вожд** (1997) и за документарно-играну телевизијску серију **Трагом Карађорђа** (2004), коју је РТС снимео у петнаест епизода и емитовао поводом обележавања двестогодишњице Првог српског устанка и обнове српске државности. Свом ужем завичају и Првом српском устанку Миле Недељковић је посветио више прилога, међу којима су: **„Топола, Карађорђево градо, Оплепац“** (1989), **„Задужбина краља Петра I“** (1992), **„Вождове војводе“** (2002) и **„Орашац, колевка српске државности“** (2002). Као приређивач, Недељковић је учинио доступним широј читалачкој публици **„Деловодни протокол Карађорђа Петровића 1812–1813“** (1988),

историјски извор првога реда чији је оригинал похрањен у Архиву САНУ, и уз њега објавио студију: „*Србија Карађорђевог времена*“, а приредио је за штампу и „**Мемоаре принца Томислава Карађорђевића**“ (1999), као сведочанство о једном нама релативно блиском времену.

Миле Недељковић је, као што се из његовог дела види, оставио видног трага и у етнологији и у новинарству и у публицистици. Умео је да уочи проблем, да га постави и реши. Поседовао је огромно и темељно знање из више научних области, што му је омогућавало да многим проблемима приступа интердисциплинарно, да их осветљава из различитих углова гледања, како би проникао у суштину и дошао до што јаснијег и уверљивијег решења. На жалост, гашењем његовог живота покопано је и то још живо знање једног великог ерудите, чија писана реч је заустављена тамо где је тек требало на настану целовитије синтезе којима би, како је планирао, објединио или употпунио теме и области којима се бавио.

Али, и за ово кратко време од када смо се растали с њим, потврђује се да је с великим научницима као с великим планинама. Што се више удаљавамо од њих, све више се истиче њихова величина. Пример Мила Недељковића то најбоље потврђује. Због тога ће се његово дело, онолико колико му је судбином додељено да га испуни, користити, олакшавати проучавања и „вредновати под знаком изузетности и непролазности“.

Литература о М. Недељковићу:

Будимир Поточан, *Један ренесансни Србин*, Задужбина, бр. 87–88, септембар 2009, Београд, стр. 4; Миливоје Павловић, *Миле Недељковић као историчар српског новинарства*, Саопштење у Аранђеловцу приликом уручивања награде „Миле Недељковић“ 28. септембра 2010; Ненад Љубинковић, *Миле Недељковић – прегалац који је радом обележио деценије на размеђу миленијума*, Даница, Вукова задужбина 2010, стр. 298–306; Петар Влаховић, *Миле Недељковић, Годишњи обичаји у Срба*, Београд 1990, стр. 382, Етноантрополошки проблеми – часопис, св. 8, Београд 1990, стр. 129–132; Петар Влаховић, *Миле Недељковић, Срби граничари*, Београд 1991, Гласник Етнографског музеја у Београду, књ. 56, Београд 1992, стр. 408–411; Петар Влаховић, *Миле Недељковић, Крст и полумесец – најстрашнија српска раздеоба*, Београд – Бијело Поље 1993, стр. 284, Гласник Етнографског музеја у Београду, књ. 58–59, Београд 1995, стр. 187–189.

Извод из библиографије Мила Недељковића:

1. Књиге и појединачне публикације: *Завеса пада*, Приказ и белешке о позоришту, Нови Београд 1968; *Годишњи обичаји у Срба*, Вук Караџић, библиотека Корени, Београд 1990; *Слава у Срба*, Вук Карџић, Београд 1991; *Срби граничари (оглед о Србима у Славонији, Хрватској и Далмацији)*, Београд 1991, друго допуњено издање, Београд 1994; *Крст и полумесец – најстрашнија српска раздеоба*, Београд – Бијело Поље 1993; *Календар српских народних обичаја и веровања*, Ваљевац, библиотека Наслеђе, Ваљево 1994, 1995, 1996; *Записи о Шумадији*, књ. I, Крагујевац 1996; *Косово и светски рат*, Верзалпрес, Београд 1999; *Записи о Шумадији*, књ. II, Београд 2000; *Лексикон народа света*, Српска књижевна задруга и ЈП Службени лист СРЈ, Посебна издања, Београд 2001, *Српски обичајни календар*, ЧИН, Београд 1998–2009; *Топола, Карађорђево градо, Оплепац*, Топола 1989; *Задужбина краља Петра I*, Оплепац 1992; *Фендрек од Гараша*, Орашац 2001; *Вождове војводе*, Аранђеловац 2002; *Орашац, колевка српске државности*, Аранђеловац 2002; *Новинарство – основи*, Београд 2003; *Објава српског новинарства*, Удружење новинара Србије, Београд 2004; *Хроника Удружења новинара Србије 1941–2006*, УНС – Службени гласник, Београд 2009.

2. Прикази, чланци, студије и расправе: *Три питања Милана Ђ. Милићевића*, Расковник бр. 22, Београд 1975, стр. 84–88; *Значај микротопонимије у етнолошким изучавањима развитка насеља*, Етнолошке свеске IV, Београд 1982, стр. 80–94; *Народноослободилачка песма – хроника у Шумадији* (саопштење на XXVIII конгресу Савеза удружења фолклориста Југославије, Сутоморе, октобар 1981), објављено у: *Кораци*, књ. XVIII, св. 3–4, Крагујевац 1982, стр. 238–242; *Први конгрес југословенских етнолога и фолклориста*, Етнолошки преглед 19, рубрика Хроника, Београд 1983, стр. 73–77; *Свет је један а тако вредан*, Новинарство бр. 1–2, Београд 1983, стр. 90–92; *Вишезначност присуства фолклорних и етнолошких чињеница у средствима масовне комуникације, прилог етнографији комуникације* (саопштење на 1. конгресу југословенских етнолога и фолклориста, Рогашка Слатина, 5–9. октобар 1983, *Zbornik radova 1. kongresa jugoslovenskih etnologov in folkloristov*, Ljubljana 1983, стр. 397–402; *Смедеревска нахија у Деловодном протоколу Карађорђа Петровића*, Етнолошке свеске V, Зборник радова VIII саветовања Етнолошког друштва СР Србије одржаног априла 1984. у Смедереву, Београд 1984, стр. 111–119; *Из топонимије Новопазарског краја*, Новопазарски зборник бр. 8, Нови Пазар 1984, стр. 143–171; *Ко је, до сада непознати, писар Деловодног протокола Карађорђа Петровића*, *Кораци*, књ. XX, св. 5–6, Крагујевац 1985, стр. 339–350; „*Новине србске*“ као извор сазнања о другим земљама и народима (саопштење на научном скупу Стваралаштво Димитрија Давидовића, САНУ и Удружење новинара Србије, Београд, 28. фебруара и 1. марта 1985), Зборник радова, Земун 1989, стр. 109–121; *Етнолошка компонента у делу и животу Јоакима Вујића* (саопштење

на научном скупу Позориште у доба Јоакима Вујића, Крагујевац, фебруар 1985), Кораџи, књ. XX, св. 1–2, Крагујевац 1985, стр. 72–76; *Беседништво као фолклорно стваралаштво – од средњовековног сеоског збора до савременог збора радних људи и грађана* (саопштење на XXXII конгресу Савеза удружења фолклориста Југославије, Сомбор, 26–30. септембар 1985), Зборник радова XXXII конгреса СУФЈ, Сомбор 1985, стр. 265–268; *Неколики топоними у околини Сјенице*, Зборник Сјенице бр. 1, Сјеница 1985, стр. 67–76; *Народно лекарство у околини Сјенице*, Зборник Сјенице бр. 2, Сјеница 1986, стр. 59–71; *Задруга у Опленачком крају до овога века*, Етнолошке свеске VII, Зборник радова X саветовања Етнолошког друштва СР Србије одржаног 6–8. јуна 1986. у Тополи, Београд–Топола 1986, стр. 103–126; *XV сабор народног стваралаштва Србије*, Народно стваралаштво – Фолклор, св. 1–4, Београд 1986, стр. 119–122; *Унакрсно напијање славске здравице*, Расковник бр. 47–48, Београд 1987, стр. 119–132; *Крушевачка нахија у Првом устанку*, Етнолошке свеске VIII, Зборник радова XII саветовања Савеза етнолошких друштава Југославије и XI саветовања етнологa СР Србије одржаног 29–31. октобра 1987. у Крушевцу, Београд–Крушевац 1987, стр. 227–232; *Колективни следбеник Вука*, Народно стваралаштво – Фолклор, св. 1–4, Београд 1987, стр. 81–84; *Племенски речник Шумадије, Ивановићи (Иванекићи) у Крћевцу*, Расковник бр. 50, Београд 1988; *Милан Ђ. Милићевић, уз осамдесетогодишњицу смрти*, Народно стваралаштво – Фолклор, св. 1–4, Београд 1988, стр. 104–109; *О светковању петка у нашем народу*, Зборник Сјенице бр. 5, Сјеница 1989, стр. 135–149; *Живот по народном календару*, Три века Сеобе Срба, специјално издање „Јединства“, Приштина 1990, стр. 72–74; *Срби наших западних страна*, Глас Србије бр. 1, Краљево 1993, стр. 93–96; *Светиње и манастири у Рудничкој планини у Шумадији*, Даница за 1994, Београд 1994, стр. 230–239; *Сјеничани у Лепеници*, Зборник Сјенице бр. 8, Сјеница 1997, стр. 85–101; *Карађорђевићи (са родословним стаблом)*, Даница за 1997, Београд 1997, стр. 151–166; *Становништво Аранђеловца и околине у светлу културно-историјских слојева*, Вуковим трагом, Зборник предавања на трибини огранка Вукове задужбине у Аранђеловцу, Аранђеловац 1999, стр. 7–27; *Слава као народна повест*, Српски обичајни календар за 2001, ЧИН; Београд 2000, стр. 315–385; *Сеобе становништва из Новопазарског краја у Шумадију током XVIII и XIX века*, Новопазарски зборник 25, Нови Пазар 2001, стр. 119–141; *Свадбени обичаји у Срба*, Српски обичајни календар за 2002, ЧИН, Београд 2001, стр. 325–404; *Називи сродништва у Срба*, Српски обичајни календар за 2003, ЧИН, Београд 2004, стр. 327–374; *Српска народна знања и веровања о биљкама*, Српски обичајни календар за 2005, ЧИН, Београд 2004, стр. 351–408; *Народни живот и обичаји у огледалу топонимије*, Српски обичајни календар за 2006, ЧИН, Београд 2005, стр. 343–410; *Топонимијски слојеви у околини Сјенице*, Новопазарски зборник бр. 29, Нови Пазар 2006, стр. 99–107; *Српска презимена*, Српски обичајни календар за 2007, ЧИН, Београд 2006, стр. 333–376; *Исконска нит саборовања*, Сабор народног стваралаштва

Србије, год. XX, бр. 1, Топола 2006, стр. 27–29; *Библиографија „Сабора“*, Сабор народног стваралаштва Србије, год. XX, бр. 1, Топола 2006, стр. 32–40; *Народна веровања, подуже и празноверице*, Српски обичајни календар за 2008, ЧИН, Београд 2007, стр. 359–394; *Животи песмом опевани*, Српски обичајни календар за 2010, ЧИН, Београд 2009, стр. 321–382.

Петар Влаховић
Невенка Недељковић